

Voksne deltakeres rett til forberedende opplæring i grunnleggende ferdigheter

Voksne har rett til forberedende opplæring hvis de har behov for opplæring i fag eller i de grunnleggende ferdighetene lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter. De som har rett til forberedende opplæring kan også ha rett til individuell tilrettelegging.

REGELVERK | SIST ENDRET: 02.10.2024

Retten til forberedende opplæring for voksne

Opplæringsloven kapittel 18 handler om hvem som har rett til forberedende og videregående opplæring for voksne.

Voksne som trenger opplæring i «fag» eller i «grunnleggende ferdigheter», men som ikke lenger har rett til grunnskoleopplæring¹, har rett til forberedende opplæring for voksne.² Med «grunnleggende ferdigheter» mener vi de grunnleggende ferdighetene som står i læreplanen. I dagens læreplaner er dette lesing, skriving, regning, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter. Med «fag», sikter vi til fag som er omfattet av læreplanverket.³

Rett til opplæring for å kunne utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter

Opplæringsloven kapittel 19 handler om hva opplæringen for voksne deltakere skal inneholde (se [Læreplaner i voksenopplæringen](#) og [opplæringsforskriften § 15-26 tredje ledd](#)), hvordan den skal bli organisert, og hvilke rettigheter deltakerne har.

Dersom den voksne har særlige behov for å kunne utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter, har hen rett til individuell tilrettelegging. Dette står i opplæringsloven § 19-6.

«Grunnleggende ferdigheter» i opplæringsloven § 19-6 er ment å gjelde både grunnleggende ferdigheter etter læreplanverket og andre grunnleggende ferdigheter, som for eksempel aktiviteter i dagliglivet (ADL-trening).⁴

Et behov for å utvikle eller holde ved like andre grunnleggende ferdigheter enn ferdighetene i læreplanverket, gir ikke i seg selv rett til forberedende opplæring.⁵

Vurdere hva den voksne har rett til

Det er som hovedregel kommunen som skal oppfylle retten til forberedende opplæring for voksne. Dette følger av opplæringsloven § 28-1. Når kommunen skal ta stilling til hva den voksne har rett til, må den først vurdere om deltakeren har rett til forberedende opplæring for voksne etter § 18-2. I denne vurderingen må kommunen ta stilling til om deltakeren har behov for opplæring i fag og/eller i grunnleggende ferdigheter. I denne sammenhengen er de grunnleggende ferdighetene de som følger av læreplanen for fag.

Hvis deltakeren har rett til opplæring etter § 18-2, må kommunen videre vurdere om deltakeren har behov for opplæring for å kunne utvikle eller holde ved like grunnleggende ferdigheter. I denne sammenhengen omfatter grunnleggende ferdigheter også for eksempel ADL-trening. Da må deltakeren ha vedtak om individuell tilrettelegging.⁶